

**NAROCNINA NOVIN
ČETRTLETNO**

doma: na posamezni naslov 6 Din., 25 p., na skupni naslov če jih najmanj 5 komadov naročenih 5 Dinarov; **v inozemstvo:** 18 Din. Če se januara plača celoletna naročnina, znaša ta 50 Din.

Pošt. ček. pol. št. 11806.

NOVINE

Glasiło Slovenske Krajine.

Izhaja vsako nedelo. — Uredništvo i uprava M. Sobota, Križova ul. 4.

CENA OGLASOV

na oglasnoj strani: Cela stran 250 Din., pol strani 140 Din., $\frac{1}{4}$ strani 75 Din., $\frac{1}{8}$ strani 35 Din., $\frac{1}{16}$ strani 17 Din. Cena malim oglasom do 80 reči 5 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem vsaki oglas 15% dražji. Pri večkratnom oglašivanju popust.

Rokopisi se ne vraćajo.

Kak dugo bomo pisali ešće v našem jeziki?

Većkrat čujemo ogovarjati, zakaj pišemo naše narečje i zakaj ne književno slovenščino? V svojem odgovori ščem navesti vse razloge, šteri ne samo ka dovoljavajo, nego naravnost zapovedavaju naše narečje. Tej so sledeći :

1. Mi inteligenti, ki smo vse sile nagnoli, da bi se kemprle navčili književne slovenščine priznavamo, da nismo se je mogli ešće v popolnosti, čeprav čtmo vsaki den dosta v njej. Naš prosti odrašeni narod, ki neje meo slovenski šol i ki nema prilike, da se vči književne slovenščine, jo zato tem menje more znati. Naše starejše lüdstvo v 10 letaj nese je moglo navčiti književne slovenščine i se je tüdi ne bode moglo zavolo visikih let. Za te narod, šteri ga je pa najveć zato se mora tak dugo v našem narečji pisati, dokeč de živo. Vsi znamo, da se ne piše samo zavolo lepoga, nego piše se za to, da se razmi. Ovak nikaj ne hasni pisava. Ka se je jezik teško dobro navčiti i se poglobiti v njegov düh najbole jasno svedoči najvećši deo slovenske inteligence, štera je prišla k nam i že deset let dela med nami i ni dozdej nese je mogla navčiti našega lepoga jezika. Neštetni gospodje so se ga celo gladko navčili, a najveć ga pa samo pači, kak naš človek pači književno slovenščino.

2. Prek meje i v Ameriki mammo na desetjere našega naroda, šteri nikak ne razmi književne slovenščine i tüdi prilike nema, da bi se jo navčo. Tomi narodi pisati v jeziki, šteroga ne razmi te, kda nema nikšega drugoga čtenja, kak samo naše, bi pomenilo narodno smrt povzročiti. Što vüpa to odgovornost na sebe vzeti? Kak vse nači mislijo naši dobri narodnjaki, ki pišejo v našem narečji i celo v madjarskom pravopisi za naše Slovence v Ameriki, ki so se većinom iz Madjarske tam zbrali, i z temi črkami seja lübenzen v njihova srca do svojega slovenskoga jezika i roda! Če bi v svojoj vozkosrćnosti začeli pisati v gajici i v književnoj slovenščini, nišće ne bi šteo njihovih še tak lepih reči, ar ne bi je razmo. Tak svojega cila nesamo da ne bi dosegnoli narodnjaki, nego te bi se njim popolno izjavlo. Pred kratkim sem dobo od naših bratov pišmo iz Madjarske, v šterom me prosijo, naj li po našem domačem jeziki pišemo, ar „slavskoga ne razmljo.“ Književna slovenščina njim je nerazumljiva.

3. Naš jezik je jako bogat. Jezikoslovci se njemi divijo, čüdivajo. Če mi brez toga, ka bi to bogastvo spravili v književni jezik našega zanemarimo, najvećšo škodo napravimo ravno književnomi. Zato sam književni jezik zahteva, da pišemo naše narečje, dokeč se ne spravi njegovo bogastvo v njega, kak to že lepo zača zbirati g. Kranjec Mijao, naš akademik s svojim lepimi spisi. Pripomnimo v zvezi z njegovim imenom, ka gda on spravla naše izraze v pismeno slovenščino, so

ti vnogim slovenskim gospodom nerazumljivi tak, da je njim mora tolmačiti. Ka drugo bi to posvedočilo, kak da nišće ne more našemi narodi zameriti, če ne more četeti knjig v književnoj slovenščini. Ne more jih, ar ne razmi vnego izrazov. Tüdi sami imenitni slovenski jezikoslovci so nam izrazili želo, naj li pišemo naše narečje, da spoznajo ž njega bogastvo slovenskoga jezika.

4. Naše narečje je most med književnov slovenščinov i srbohrvaščinov. Čega ne bi bilo, bi se morao zgraditi. V vsakoj šoli se vči srbohrvaščina i celo je že veliki broj tiste slovenske inteligence, čeprav je zazdej ešće v menjšini, štera zahteva za uradni jezik v našoj banovini srbohrvaščino mesto dozdejšnje slovenščine. Jeli majo ti prav ali ne, ne mi je namen raziskavati. Samo dejstvo povdarjam, da se dela po šolaj za popolno obvladanje srbohrvaščine. Zakaj bi mi zato podirali tisti most, šteri nam omogoči prehod k tomi znanji?

5. Ešće eden jako veliki razlog guči za naše narečje. Te je v modrosti. Nespametno bi bilo brez vsega prehoda tisto vpelati, ka narod nešće. Prehod mora biti v vsakoj reči, v jezeroletnoj navadi štobole. Jako izobražen slovenski dostojanstvenik mi je pravo, ka je tak najpametnej, kak delamo: „Če bi vi naednok vpelali notri književno slovenščino, bi to rodilo odpor, zdaj pa, da tak pomali včite, narod na književno slovensšino, občuvate mir i narod se li vči na njo.“ Dodenem k njegovim lepim rečam: Gde mir občuvamo, dühovno zblüžanje pospešujemo. Pa to neje najveć vredno? Polog toga z našimi članki v narečji bogatimo pismeno slovenščino. Komi se to ne vidi?!

Zaključim s tem, da ovadim svoj stari namen. Gda sem začeo delati za zjedinjnje našega jezika z književnov slovenščinov, sem si zračunao, da to *prle ne bo mogoče, kak gda zraste gor edno pokolenje, najmre za 25 let.* Tak bi po mojem mišljenji ešće najmanje dobrih 10 let mogli najveć ešće v našem narečji pisati.

KLEKL JOŽEF, Črensovci.

Nekaj od novin.

Skoro vsaki človek dnesden čte novine. Zato de tüdi čtevce naši Novin veselilo, či zvedijo kak so novine nastanole i kak so dnes razširjene.

Najstarejše tiskarne so meli na Kitajskom. Tam so lekaj že v 10. stoletji po Kristušovom rojstvi (to je okoli l. 1000) meli prve tiskane novine. Te novine so henjale pred nekaj leti. — V Europi so se začnole prve novine v Rimi. Tü je začno velki rimlanski vojskovodja pa vladar Julius Cezar (po njem je denešnje ime „casar“!) izdajati službene novine; poleg tej pa edne novine, v šteri je že pisao od dnevni dogodkov, od bojov rimske vojske, od vsega, ka se je v Rimi godilo. Tak so to bile prve prave novine. Kakpa so te novine ne bile tiskane, liki so je vnegi pisacie prepisivali.

V srednjem veći (nekak do l. 1500) so prenašali novice okoli po sveti trgovci — to so bile žive novine! V tistom časi je trgovec obhodo vse države, ka je zvedo tü, je tam dale povedo. Središće trgovine pa so bile Benetke (Venecia) v Italiji. Tü so takše novine tüdi tiskali, zvali so je „gazeta“, to je sraka, čefka. Taljanje ešće dnesden tak pravijo novinam. — Tüdi v Parizi, Londoni pa v drugi mestaj so bogati tržci izdavalali novine. V njij se nam je obdržalo dosta znamenitoga od zgodovine tistoga časa do dnes. Komaj okoli leta 1600. so začnoli tiskati v Europi novine. Takše novine so izgledale kak dnes knjige. Do l. 1848. so v Europi smeje pisati novine samo to, ka je vlada dopüstila. V tom leti revolucije se je začnole novo politično življenje, zato so se novine naglo širile po vsem sveti.

Poglednimo na kraci, kak je to bilo pri posamezni narodaj.

Slovinci smo dobili svoje prve novine že leta 1797. Prvi naš pesnik, franciškan *Valentin Vodnik* je začno pisati „Lublanske Novice“. Pisali so od bojov (te so Francuzi hodili po Kranjskom), prinašale so službene glase, od novi iznajdb, od zemle itd. Od politike se je tüdi te ne smelo pisati dosta. — Potom je l. 1843. začno izdavat živinozdravnik dr. Janez Bleiveis v Ljubljani „Novice“, ki so se držale skoro 50 let. Bile so posebno za kmeta pa pa obrtnika pisane tak tüdi v tom podobne našim „Novinam“. Tüdi one so mele velki pomen za obdržanje slovenstva. Prve vekše novine smo dobili l. 1868, gda je začao izhajati „Slovenski narod“ v Maribori. Od tistoga časa mammo Slovenci preveć novin.

Najbokše novine so **Angleške**, one tüdi preci ravnaajo stanje vsega sveta. Te novine so niedne ne vladne, to je ne pišejo na zapoved vlade. — V **Italiji** so se novine jako pomali razvijale. Vej pa tam ešće dnes 50% lüdi ne ve četeti! Listi nemajo dosta naročnikov, živejo od podpore vlade pa bogatinov. — Skoro ravno tak je v **Španiji**, gde je okoli 70% nepismeni lüdi. Na **Rususkom** je vlada preganjala časopisje, ne je smelo pisati ka je ne bilo njoj po voli. Niti reči sloboda, družba itd. so se ne smele tiskati. Boj za slobodu tiska je trpo sto let. Po revoluciji 1917. l. pa so se boljševiške novine razdivjale proti vsemi, ka je ne z njimi. — Na **Balkani** je bilo najbole živo v predbojnoj **Srbiji**, gde je bio tisk sloboden i v Beogradi je izhajalo 15 dnevni novin. Na **Bolgarskom** pa Romunskom je časopisje na niskoj stopnji. Na **Törskom** je bilo časopisje dugo zaostanjeno, hvaliti je smelo samo vlado. Dnes so turške novine čista europske. Na **Danskom** čte vsaki kmet svoje novine, danski otok Islandija ma telko lüdstva kak naša krajina — pa do 30 listov! Amerikanske novine služijo najbole trgovini.

Edini istinski list za Slovensko krajino so „Novine“. Pokažimo je vsakomi, širimo pa podpirajmo je! Edino z njimi dosegne mo zbolšanje svojega stališa.

Prijatelji Dr. Šömen Ludoviki, odvetniki i njegovoj gospej v M. Soboti za 25 letnico.

Pred 25 leti si vzel na sebe zakonski jarem, ki ti je bil sladki, ar ti ga je sladila vernost i lübezen tivarišice pl. Megyesi-Somogyi Irme. Gda si ob 25 letnici zakona v duši ponovita staro lübezen i jo v cerkvi z božim blagoslovom zarosita, ka drügo bi ti mogli želeti, ka drügo bi mogli za vaj dobroga Boga prositi, kak naj ta ponovljena lübezen i ta znova blagoslovena vernost vaj sprevaža skoz duga leta, do mej človečega življenja v tisto srečno domovino, gde kraljuje samo lübezen, samo plačilo za vernost, gde rožca ne ocvete i ptički glas ne zamuča. Bio si dragoga političnoga mišljenja kak mi, tvoja draga tivarišica je pa drügoga vadluvanja kak smo mi, ali oba sta bila vsikdar plemenitiva proti nam. Stalen naročnik i podpornik naših listov z bogatov naročninov si od nekda; s svojim vernim, lojalnim držanjem do nove države si zgled vsem kak jo morajo übiti i njej služiti! Za dobrobit svojega slovenskoga ljudstva i svojega rojstnoga mesta Sobote si včino dosta! Nevstrašeno si stalno brano pravice katoličanske cerkve, kak predsednik cerkvenoga odbora. Mladino si pomagao v krščanskem duhi gojiti, gda si njoj poskrbo streho v bivšoj staroj šoli! Cerkev si kinčao s krasnov Marijinov podobov. Celu faro si podpirao v vsej cerkvenih zadevaj, posebno pri zidanji cerkve i farofa. Siromakom si podpore delio: a vse to z ednim srcem i z ednov dušov tvoje gospe. Gda vama v imeni svojem i v imeni naših naročnikov želem iz srca: na

duga leta! vaj oprosim, da ostaneta i nauđuze ka sta nam dozdaž bila, predvsem pa da sta oča i mati zapuščenoj sirotinskoj mladini, štera pa vama naj nadomesti tisto, ka dober Bog po svojih skritih sklepaj ne vama je dao: duše deteče!

Prijateo v svojem i v imeni vseh naročnikov.

Desetletnica sv. Oče.

Pred desetimi leti, 1. 1922. febr. 6. je zvoljen i 12. februara koronan zdajšnji sv. Oča, Pij XI. Po svetovni bojni razdrapano človečanostvo je v njih najšlo tisto pečino, štera se ne mogla s svojega mesta genoti, štera je zato jedina mogla dati vsem trpečim tolažbe i pomoči. Keliko nevol je tlačilo svet v tej desetih letaj! Keliko viherov se je sünolo na ladjico, sv. katoličansko Cerkev, štero on vodi!

Rusija, Mehika, Litva, Španjolska, keliko verig ste skovale za tiste, ki so ne meli drügoga greha, kak samo toga, da so verni ostali tistomi, ki je najboši: Kristuši! Keliko nedužne krščanske krvi ste sprelejali iz sovraštva do tistoga, ki sovražiti neve i nemore: Kristuša! Keliko misijonarov je bilo v tej letaj spoklanih, keliko misijonišč požganih, porüšenih! Keliko mladine, gingave, maloletne spravlene v tabor brezbožnikov! Sama žalost, sama bridkost! Pa Kristušov namestnik, sv. Oča so močnejši bili, kak te nevole, neso jih mogle potreti. Z velikov dušov, štero njim je Kristuš okrepo, Kristuš, koga zastopajo na zemli, so mirno prenesli vse te križe, i ne obväpali, nego z ranjenim toti, a vendar lübečim srcem zdignoli glas za krivico trpeče človečansto, za čast božo i zveličanje duš povsod. I verski mir se je nazaj pri-

selo v Litvo i Mehiko; posrečilo se njim je z Talijanskov vladov napraviti konkordat i vstanoviti v Rimi lastno cerkveno državico: Vatikansko mesto; po drüghih državaj pa povsod čuvajo na pravice Cerkve. Najvekšo skrb so pa posvetili sv. Oča misijonskim pokrajinam, štero so ponovili i ločenim bratom kristjanov, za štere so dali v Rimi postaviti zavod, ki odgaja duhovnike za nesrečno Rusijo i drüge ločene kršanske brate. Nešteti deset jezeri pogonov, protestantov i razkolnih Rusov se je

Kranjec Miško:

Ženska in vrag.

(Pripovest.)

Tiste dni je mineval pust (fajnsček) in začenjali so se resni dnevi, dnevi svetega posta. Gostije so minile in muzik ni bilo več slišati. Ljudje so se naplesali in navživali. Naši ljudje radi plešejo in so veseli, včasih tudi malo več kot trbe.

Tako je tudi Matjašička dejala zadnjo nedeljo na ženitnini:

„O Jezus, lepo je bilo. Od božiča pa do zdaj.“ Skoraj vedno je bila kam pozvana na gostovanje in je tudi šla. Res, da je škoda vse lepe stvari tja zmetati in še koliko denarja, zato pa je tudi plesala. O, za ples pa Matjašička še ni bila prestara. Celu mlade je nazaj djala.

„Kaj bi te znale plesati,“ je rekla. „Kje se pa naj naučijo.“ Ona pa je že od nekdaž rada plesala. Kje se pa dekle naj naučijo plesati? Zvečer, ko seme ljupljejo?!

Na, in tak je prišel post. V postu pa je treba lepše živeti. In Matjašička ni bila ženska, ki ne bi na to mislila. Za nebesa si je treba dobiti zasluženja. Brez tega pa Bog nikogar ne pusti v nebesa. Kam pa bi prišli, če bi vsi samo tako notri drveli.

Zato je Matjašička sklenila pobožno živeti. Vsak dan bo šla k maši, da ne bodo gospod plebanoš mislili, kakšna ženska je. Vse to je lepo preračunala in sklenila celo k spovedi iti.

„Vse ob svojem času,“ si je rekla. „Zdaj je čas pokore. Prej smo veselo živeli, zdaj pa se malo spokorimo.“

Bog je usmiljenin bo gledal na vsako malo stvar.

Pa ni vedela, da Bog ne plačuje vsake sobote; ali kadar dela račun, dela pravičnega.

Matjašička je zbolela in je spoznala, da bo morala umreti. Zaprva se je tolažila, da ne bo nič posebnega. Kolikokrat je že tako zbolela, pa je spet ostala. Postajalo pa ji je čimdalje slabše.

„Jezuš, umrla bom,“ je vzdihovala.

Kdo pa danes rad umre? Nihče. Vsi bi radi živeli. Samo kakšen stari dedek si želi smrti. „Pa k takemu ne pride,“ je mislila Matjašička. K njej, ki še ni bila stara tako stara, — če je pa še plesala vse nedelje! — pa pride nenadoma. Pa še ni bila pri spovedi. Kako lahko bi tako umrla.

O, ne mislite, da je imela Matjašička na sebi kašen smrtni greh. Kje bi ga pa napravila in kako?! Če pa z malimi grehi človek umre, malo sedi v vicah (purgatorium), nazadnje pa le pride v nebesa. Ali Matjašička niti ne bi rada šla v vice, nego naravnost v nebesa. Zakaj bi pa človek posedal po nepotrebem v vicah.

In zato je poslala po gospoda plebanoša in ga pobožno čakala. Saj človek ne bi rad umrl, če pa že moraš umreti, je bolje, da umreš spokorno.

Toda, zgodilo se je, da je nekdo tiho odprl dveri in Matjašička je zagledala, da se ji bliža — vrag. Ne, včasi niti ni mogla verjeti in zato ni niti ust odprla, da bi spregovorila.

„O Jezus, ti meni pomagaj,“ je vzdihovala, ko je vrag obsedel na postelji. „S čim sem se pregršila, da bom morala v peklo še prej, kakor pridejo gospod plebanoš.“

Vrag pa se je tiho smejal.

„Oj, Matjašička, umreti bo treba, umreti.“

Prebledela je. „Še nisem bila pri spovedi,“ je vzdihnila.

„No, Matjašička,“ je dejal vrag. „Kako pa govoriš! Pri spovedi! Prej pa nisi mislila na spoved. Kako smo se te veselili vsi pri nas. Ti si bila pa res ženska, kakšne mi potrebujemo. Kaj bi pa v peklu z ljudmi, ki ne znajo niti greha napraviti. Vsi vrage bi se pohujšali.“

„Kakšne grehe sem pa jaz kdaj napravila, ha?“ se je razsrdila Matjašička. „Kaj nisem živela kot živijo vse druge ženske?“

„Saj to je!“ se je smehljal vrag. „Nisi ti prva, ki je pri nas tako zapisana. Vse sosede iz cele ulice, skoraj vsa vas. Oj, to vas bo!“

Matjašička se je sprva razveselila. Samo, da ni sama. Pa zdaj že pridejo gospod plebanoš in se lepo spove, vragu pa fige pokaže. Vrag pa je znal za njene misli in je dejal:

„Ne boš, Matjašička; gospoda plebanoša ne bo in ti lahko prej umreš in pojdeš z mano.“

„Pa se kesam, grehe obžalujem. Rekli so, da tudi obžalovanje pomaga in zadosťuje. Ne boš me, vrag, ne boš. Prekesno si prišel.“

„Oj, Matjašička,“ je dejal vrag. „Kaj pa misliš! Obžalovala boš. Kaj boš obžalovala? Kaj pa si takega napravila? Nič. Plesala si ves predpust. Ali ni bilo lepo plesati? Pomisli, kako si se vrtela, kako so moški radi plesali s teboj. Se onega mladega dečka, ki te je celo rad imel? Ali ni bil tisti lep človek? Ali je žal, da si plesala z njim?“

povrnolo v tej 10. letaj nazaj v katoličansko Cerkev. Ta zmaga Kristuša je sv. Oče za neštete bridkosti. Z molitvov Cerkve njim želimo ob 10 letnici: „Gospod naj jih občuva, i živi i blaženoga včini na zemli i naj jih ne da v roke njihovih sovražnikov!“

Zakaj sam odkrito povedao, koliko so dužne Novine?

Več zrokov me je nagnolo, da sam to včino. Novine so naše. Če so pa naše, vsaki naj vidi, kak stojijo. Svojo reč naj vsaki pozna. To je eden zrok. Vse ka delam, javno delam, ne prikrivam nikaj, ar nemam zroka za to. Iščem najpre svojemu ljudstvu samo dobro tak za dušo, kak za vremenito blaženost. Zato sam obdrugim vse odkrito povedao. Tretji i najpoglavitnejši zrok je pa naj se sodi v istini. Večkrat sam čuo, kak ljudstvo, pa še celo mešteri z med izobraženih gučijo. To so gučali, da se jaz i širitelje bogatimo z Novin i ostalih naših listov. Naj vidite, kak smo se obogatili, sem vam napisao bogastvo od 65 jezer duga, štere majo Novine. Pa gda to odkrivam, ne zamerite, če ešče nekaj pošepetnem. Iz svoje poslanske plače sam dosta več zraven djao za gordržanje Novin, kak one duga majo. Vidite, kak se lejko dela krivica nekomi, če se guči brez podlage samo v zrak. Isto krivico pa trpijo tudi širitelje. Siromacije se samo za božo plačo trudiyo narodi na hasek z širjenjem kršćanskoga tiska, trgajo obuteo i obleko, ženjajo špote, majo neznosne brige, dostakrat ešče z lastnimi penezi pokrijejo naročnino šteroga brezvestnoga naročnika. Pa pri tom lepom, požrtvivalnom, brezplačnom pozvanji naj ešče

to vočimetanje čujejo, ka hasek majo, je jako velika krivica i grda nezahvalnost.

I gda pokažem na zroke, zavolo šterih sem odkrio duge Novin, povdarjam, da ne prostm od nikoga ni pare za poravnanje tej dugov. Jaz prosim naročnike, šterim damo Novine. Kak sam že omeno, znova omenim, vsej nas dužnost je, da bar dve hiši skūpno si naročita Novine, vsaka plača polovico, to je 10 Din. Na te način bi mogli staro slavo Novin nazajspraviti, bi mogli število naročnikov na 6000 zdignoti. Če to včino, v trej letaj smo se duga rešill. Za štam se najpre ne plača več, čeravno je dosta naročnikov, kak če jih je malo. Zato lahko dajo drugi listi več, ar je dosta naročnikov i zato se mi zadužujemo, ar nas je malo naročnikov. Novine so milijonske haske priborile našemu ljudstvu, zato se vūpamo, da de to zahvalno i si je naroči, naj s tem pomaga v prvoj vrsti sebi i v drugoj Novinam za poravnanje dugov.

Klekl Jožef, glavni vrednik.

Boj za slobodo Indije.

Bilo je pred dobrimi edenajstimi leti, gda je po smrti prvoga bojovnika Indije (najpre Indija je Angleška) za slobodu Tilaka prevzeo vodstvo pokreta za slobodu Indije Mahatma Gandhi, šteroga nam kaže slika. To je voditeo največšega gibanja za slobodu svojega naroda v zgodovini 20. stoletja, šteri ma na svojoj strani okroglo 300 milijonov ljudi. Sam življenjepis toga velkoga človeka nam pove, kelko je te človek trpo i ešče trpi zavolo slobode svojega naroda.

Včasi, gda je postao voditeo je na narodnom spravišči v Nagpurgi pred 22.000

delegati vōpovedao, da naj indijski narod ne kŭpŭje več nikaj angleškoga blaga. Napovedao je teda Angležom nekrkvavo bojno — ino je Angleže opomno na to, da indijski narod je nezadovoljen ino da pride čas, gda bodo Indijci zgrabili za orožje ino si tak poiskali svojo slobodo.

Te bojni poziv so Angleži preslišali. Začnoli so ešče bole mantrati indijski narod i sejati med verami sovraštvo (najpre v Indiji mam nad 100 različnih ver). Pokret slobode je začno zavzemati zmerom širši obseg i Angleži so bili prisiljeni, da so lani v Londoni vkŭp pozvali konferenco, kre okrogloga stola. štera pa je ne rešila indijskoga pitanja. Delavskoj vladi na Angleškom je sledila vlada konservativcov, šteri so ešče bole začnoli mantrati indijski narod. Poslušnoga slugo majo v podkralji Willingdoni.

„Fest dečko je bil,“ je priznala Matjašička.

„Vidiš! In kako so vsi rekli, da ti najpleše plešeš. Kaj vse druge, kaj mlade! Še stopiti ne znajo.“

„Tisto je istina. Saj pa — kje bi se pa naučile. V Marijini družbi so vse. Jaz pa sem že znala plesati, ko sem hodila še v šolo. Lepo je bilo.“

„Lepo je bilo, Matjašička in bo še, če hočeš. Ampak, če se misliš spovedati, kaj boš upala vse povedati gospodu plebanošu, kako si plesala, kako si rada imela moške. Spomni se samo, kako je bilo, ko ste hodili v goré; celo, ko ste hodili na božjo pot, ni bilo Bogu dopadljivo, človeško lepo pa je vendar bilo. Kaj takega človek ne doživi kadarkoli. No, pa imaš tudi nekaj drugih grehov, ki pa so pri nas čednosti, lepe čednosti. In kakor si zgubila mnogo v božjih očeh, tako si pridobila teliko več v naših. O! pri nas imaš zasluženje! Koliko porok si razdrila, Matjašička! Nihče ni vedel, kdo je in zakaj. Ti si samo vedela, zakaj; to je tvoja navada bila, lepa krepost. Kolikokrat si napravila svajo med sosedi, v družinah, Matjašička! Kako so preklinjali, grdo govorili, da smo se mi vsi skoraj treslil. Zakaj? Zato, ker se je tebi tako zdelo, ker si delala za zasluženje pri nas. In, Matjašička, ko si šla k maši! Vsi smo skakali pri nas! Kako si se ti sveto držala, tvoje oči so komaj videle ljudi okoli sebe: če je kakšna ženska imela v nečimernosti nov robec, ti si takoj presodila, koliko je vreden in rekla, naj bi si sirota kaj drugega kupila. Videla si dekle v obraz in takoj vedela, ali je katera imela kaj s kom ponoči. Tvoje oči so vse

videle, ne da bi pri tem pozabila prebirati jagode na čislu. Kako si se pobožno križala! Pa ti to odpustimo. Ko pa si prišla iz cerkve, kako si znala lepo obrekavati! In o vsem tem bi se spovedovala, celo, da si včasih gospoda plebanoša ogrizovala! Spomni se tudi samo svoje mladosti, Matjašička! Tvoja mladost! Ta je bila lepa! Naj bo, ne bom govoril o njej. Zadnjič sem samo poslušal, ko so seme lupali in govorili o tebi. Zdaj bi se vsakdo kesal. Na stara leta bi bil vsakdo pobožen. Tako lepo si hotela v nebesa, da niti ne bi znali za tebe. Pa čeprav si ženska, ni se ti posrečilo. Pazili smo na te. Tudi pri nas so potrebne take ženske. Zato sem prišel po te. Pripravi se, pot je dolga.“

Matjašička se je prestrašila. Zaprva se ji ni videl tako naopačen; če pa je pomislila, kam pojde, jo je preletela zona. Ne, v pekel pa res ne bi šla. Zato je začela premišljati, kako bi ga odpravila samega.

„In moram resan s teboj?“ je vprašala.

„No, ne delaj se norca!“

„Norca!“ je vzdihnila Matjašička.

„Jaz bi živela rada. Ali se ne bi dalo preložiti?“

„Pri tebi ne, Matjašička. Saj bi se nam skoraj spovedala. Kam pa pridemo, če vam nazadnje vsaka baba uide.“

Oba sta molčala. Vrag je nekaj mislil. Nato se je nenadoma spomnil nečesa in rekel:

„Aha!“ je vzkliknil. „Nekaj sem se spomnil. Rekli so mi, da ti tako podaljšam življenje. Samo neke pogoje moraš sprejeti. Zavezati se moraš, da boš tako živela, kak bomo mi hoteli.“

„Zavežem se!“ je pravila.

„Pa ne misli, da nam kdaj uideš!“

„Bog ne daj,“ je rekla pobožno.

„Poslušaj: obečati moraš vse to: da boš živela naprej kakor dozda.“

„Bom,“ je potrdila.

„Boš obrekovala?“

„Bom.“

„Boš plesala in rada imela moške?“

„Bom.“

„Boš grajala poštene ljudi?“

„Bom.“

„Se ne boš kesala zavoljo grehov?“

„Ne.“

„Potem boš še živela nekaj let. Samo to še: tudi druge moraš včiti tako delati, predvsem mlade dekile, da te lepe čednosti ne preidejo z sveta.“

„Bom.“

Nato je Matjašička naglo vstala, kakor je vlegla. In ko so prišli gospod plebanoš, so spovedali samo desetletno mlajše, ki je ležalo na drugi postelji.

* *

Če je pa Matjašička umrla in kako je bilo z njo, ne vem. Mislim, da še ni. Če pa je, potem pa je naučila vsega tistega druge ženske! Joj! Koliko je po vesnicah obrekovanja, nevoščljivosti (hamičije), kako so ženske ves predpust (fajnsček) grajale mladožence in snehé, pa kako so se pri tem sveto držale. Kako so v cerkvi pobožne, pa kako pred cerkvijo gučijo.

Matjašička je mogoče že umrla, lahko je celo obžalovala svoje grehe in se spovedala. Ali grehe je drugim ženskam prek dala in jih naučila. Zato grehi ne umrejo, ker ženska nikoli ne umre.

Ampak eno vrag že enkrat vjame.

Gandhi se je po konferenci vrno iz Londona ino poročao svojim narodi, kak je bilo na konferenci. Gandhi je bio zmerom proti prelivanju krvi. Kongres (to je nekše vrste vlada v Indiji) je skleno, naj se zanese med 350 milijonski narod miseo o neposlúšnosti, štera naj obstoji v tom, da se zlato ne oda več angleškim trgovcom, da se blago ne bo več kúpüvalo od Angležov ino da več ne plačüjejo dače itd. Posledica toga je bila, da je podkralj Gandhija ino na stotine drugi voditelov dao zapreti i razpüstiti vsa društva.

Zapor Gandhija ma ešče druge posledice: Prišlo je do demonstracij, pokale so pükše, kapali so mrtvi i vstvarjali se narodni mučeniki, voze so se začnole puniti. Trgovci so dali vö 8 dnevno žalüvanje, vse trgovine so zaprte. Pred angleškimi trgovinami stojijo ženske, štere odganjajo lüdstvo od angleški trgovin.

Zdaj je ešče težko povedati, šteri bodo zmagali. Pravica je na strani indijskoga naroda, moč pa na strani Angležov.

Politični pregled.

Jugoslavija. Narodna sküpsčina se je sestala. Minister za trgovino je predložo tri zakonske predloge od trgovinskih šol, finančni minister je pa izročo parlamentu zakonski predlog od našega proračuna za leto 1932 i 1933 od 1. do 1. aprila. Po tom proračuni bo edno leto državnih stroškov edenajsetjezer štiristo milijonov ali 11 milijard 400 milijonov dinarov. Ravnotoliko pa bo tüdi dohodkov iz dače, monopola itd. Proračun je od lanskoga za edno milijardo i 800 milijonov menši kak je lani bio.

Konferenca za razorožitev. V Ženevi se je sestala konferenca (spravišče) držav, štere namen je to, da se v vsakoj državi zmenša vsake vrste oborožitev. Žene celoga sveta pošilajo prošnje na konferenco, naj dela za mir, po cerkvaj se pa vršijo pobožnosti v te namen.

Demarša Japonskoj. Amerika, Anglija, Francija, Italija i Nemčija so poslale Japonskoj demaršo (pismo z zahtevami), naj henja z bojom proti Kitajskoj i naj se s tov pomiri.

Španjolska. Gda so brezverski poslanci zglasali zakon, da se stirajo z države jezuiti, se je katoličanske stranke poslanec Gomez Rogi javno v parlamentu zazavao na *Drüstvo Narodov*, da nastopi proti toj krivici, gda veri sovražni lüdjje ropajo i preganjajo druge samo zato, ka so tej pošteni. Jezuiti so narod mirili, šteri je zgrabo za orožje, da jih zagovori i ne püsti z države. A sinovje sv. Ignacija so ga pomirili, da je odložo orožje i so mirno odišli v Portugalijo i Francijo, odket bodo šli v druge države sveta tisto delat, ka njim Bogi sovražna, slobodnozidarska vlada prepovedala. Gda so mirno i tiho šli, jih je sprevalajo na jezere i jezere gojencov i naroda, ki vsi so kak mala deca jokali za njimi. O kak genljivo je bilo viditi odrašeno mladino jokati za svojimi učitelji, predgari i spovedniki. Te skuze vistinitijo kem prle želo španjolskoga lüdstva, štero je glasno kričalo za jezuiti: *skoro mo se pali vidili*. Da, skoro bo to, ar se narod pripravla na volitve, pri šterih obračuna z lomilci sloboščine i z ropari cerkvenoga imanja. 17 jezero dijakov kak eden mož agitira za dobro stvar. Vlada šče s tem strašiti narod, da v vozo meče dühovščino, da je celo nadbiskupa v

Malagi zaprla. A njeno divjaštvo je olje na ogenj, šteri pri volitvaj spravi narodi nazaj pravice.

Francija je začnola zdaj delati gospodarski pritisk na Ameriko, to pa zato, da bi naj Amerika odpisala deo vojni dugov. To pa na takši način, da je prisilila Ameriko, da mora vse zlato, štero ma Francija v amerianskih bankaj, dati domo. Tak so zdaj na poti iz Amerike v Francijo velke ladje, štere vozijo francosko zlato v Francijo. Narodna banka ma zdaj že v svojoj kleti za 70 milijard zlati frankov zlata.

Čehoslovaška republika je dobila od Francije posojilo 600 milijonov frankov za dobo pet let.

Austrija je dobila novo vlado. Pred tjeđnom je mogla odstopiti austrijska vlada, zato ka so Francuzi zahtevali, da naj ide iz vlade minister dr. Seber. Zdaj pa je sestavo novo vlado bivši predsednik dr. Bureš. Največ ministrov je iz kršansko-socialne stranke.

Univerze (vseučilišča) so zaprli za nikelko dni v Beči, Pragi i Bratislavi. To pa zato, ka dijaki demonstrirajo proti židovskim dijakom, šterij je na tej vsej univerzaj dosta. Tak zahtevajo zakon, šteri bi samo nikelkim židovom dovoló, da bi se lejko včili na univerzi.

Kitajska. Japonci so obstrelavali Šanghaj i Nanking pa ido tüdi naprej v Mandžurijo.

M. Sobota

— **Slovo.** G. Franc Ramovš, policijski oficial pri okrajnom glavarstvu v Soboti je odišeo od nas na novo službeno mesto v Ljubljano. G. Ramovš je bio v celom soboškom okraji dobro poznani i jako prilübeni. Bio je med prvimi slovenskimi uradniki ki so prišli v našo krajino i ostao prek deset let tü. V posebno dobrom spomini ga bodo meli naši delavci, šterim je za časa njüvoga odhajanja v službe v Nemčijo i Francijo dostakrat morao hitro i v velkoj vnožni izstaviti potne liste. I tü je včino neštetokrat vno go več, kak je pa samo njegova uradna dužnost velevala. Zato ga ohrani vsa naša krajina v najbogšem spomini, na novom mestu njemi pa želimo vno go sreče.

— **Boža služba ob nedelaj** je zavolo na novo vpelane dijaške meše spremenjena v teliko, da je prva farna meša zdaj ob pol sedmi, dijaška ob osmi, velka meša pa kak do zdaj ob 10 vöri.

D. Lendava

Na „Dom sv. Frančiška“ se je po gorečnosti Levašič Katice nabralo i potom dekanata odbori izročilo 258 Din. 50 p.

Zmenšano delo v tovarnaj. Obe tovarni za dežnike (marele) sta zmenšale delo i samo vsaki drugi den zaposlujeta delavce.

Slepi kodiš mladoženec. Naš slepi kodiš, ki je daleč naokoli spoznani s svojim igranjom i popevanjom po proščenjaj, je zapüsto dozdašnji ledičen stan i stopo v vrsto mladožencov. Zaročo se je pa Horvat — tak se najmre piše — z deklinov, ki ga je dozđaj vodila. Odsehmao ga bo kak žena vodila. Gda se je žnjov zaročo, je dao izjavo, da je tak srečen, da se nitü z velikimi bogatci ne bi meno.

Škratinka nastopila. Trije slučaji škraltinke so se pojavili. Dete tretjega raz-

reda je tüdi med temi i je spravleno v bolnico.

Lüdsko gibanje v kat. fari 1. 1931. Narodilo se jih je 281, vmrlo 200, zakonov je sklenjenih 116. Nezakonske dece se je rodilo (iz Kolonij i Francije največ) 13. Fara čte edenajsetjezero düš.

Auto v jarki. V G. Lakoši je auto sobočkoga državnoga inženira po nepriliki prišo v jarek. Ponesrečen nišče neje.

Slovenska boža služba dobro obiskana. Slovenska boža služba je ob pol devetih. Je jako lepo obiskana. Želeti bi samo bilo, da jo obiskavle vsa slovenska inteligenca i vsa slovenska deca. Tak bi Slovenci pred celim svetom svedočili, da so zaistino pobožen narod, ka se tak rado trdi od njih.

Slovenska kniga se širi. Po naših Goraj se jako razveselivo širi lepa slovenska molitvena kniga Dr. Pečjaka „Večno življenje“. Slovenski narod se vči ž nje ne samo moliti, nego tüdi slovensko čütiti.

Dober navuk. Neki mladi komunist je prišo iz Amerike bogat domo. Cerkev sovraži, pač pa hvali Rusijo i komunizem. Na to hvalo so njemi Lendavčarje etak odgovorili! Komunisti vse delijo, zato najoprvm razdelimo tvoje bogastvo potem pa te zgonimo v Rusiji, gde praviš da je tak dobro.

Slovenska krajina.

— **Osemstranske Novine.** Kak smo zadnjič obečali da bomo večkrat na 8 strani dali Novine, smo že spunili, Pa če se številó naročnikov povekša kak želemo, bomo vseli teliko davali. Širite zato Novine za lastni hasek. — Vredništvo.

— **Kobilje.** Naša širitelica Gašparič Agneška je po 20 letaj porodila zdravo hčerko. Veliko veselje je prišlo z malim otročekom vu familijo. A z veseljom tüdi skrb. Zavolo te skrbi je mesto nje širiteo Lopert Peter. Novi širiteo ma tüdi veselje: številó naročnikov ne samo ka ne spadnole, nego povekšalo se je. Naraslo je z 6 novimi.

— **Smrt prijatela od našega glavnoga vrednika.** Jan. 29. je vmro v Gasztonyi na Vogrskom Szakáll Jožef, plebanoš v pogoji. Pokojni je z g. Kleklom od 1. razreda gimnazije naprej bio sošolec, jedini dühovnik iz tej vrst. Z Kleklom stamela prijateljstvo i pokojni je rad meo naš kraj i naše lüdstvo. Bio je kaplan v Dobrovniku. Z Vogrskogoga je obiskao svojega prijatela tüdi pri Sv. Sebeščani. Po dugom i mučnom trpljenji ga v obilnosti poplačao dober Jezus. Bio je dober dühovnik. Vsem poznancom, posebno v dobrovniškoj fari, ga v molitev priporočamo.

— **Dragi šlari.** Dve snehi sta prišle k zdavanji v nekoj fari nafrfrane kak kakše kontese i s šlari okinčane. Obe sta bile iz siromaške hiše, gde je jako teško življenje. Gda je trbelo plačati, vze mejo g. plebanoš naprej cenik, ki ga je cerkvena oblast določila za prvovrstno zdavanje. I na podlagi toga zavolo paradne obleke ste mogle plačati z svojim parom 122 Din. Druge snehe v istoj fari, čeravno bogatejše, so pa plačale samo 40 Din, ar so se držale v obleki tiste srednje poti, štera se v tej žalostni časaj spodobi za snehe. Ka mislite, so te gospod ne dobro ravnali? Gizda i zapravljivost se morata kaštigati i tü sta se pravično kaštigale.

— **Tožba evangeljske cerkvi zavrñjena.** Evangeljska cerkev je tožila Klekl Jožefa, glavnoga vrednika Novin zavolo

narodne pripovedke „Od farara“, štero je objavio lajnski kalendar. Na stotine takšega narodnoga blaga je nabrao † Kūhar Števan i leto za letom objavljao kalendar. Žaliti nikdar ne šteo nikoga i tūdi žalo nej, kak prle nej, tak lani tūdi nej. Vsaki narod i vsaka veroizpoved ma takše šale, šterim se samo smeje, ne da bi se čūto razžaljēnoga ali da bi zamerila. Dosta takšega ma tūdi naš narod i vse naše vereizpovedi. Narodne šale so vnoge že stotine let stare, štere so mogoče v začetki nastale iz kakšega istinskoga dogodka, ali zdaj živočih oseb se nikak ne tičejo. — Višje deželno sodišče v Ljubljani je pritožbo evangeljske cerkve zavrnilo, i bo mogla nositi samo-obsebi se razmi vse pravdene stroške. G. Klekla sta zagovarjala gg. odvetnika Dr. Pintér i Dr. Fleck.

— **Črensovci.** Rūm leti po celoj fari od muzike. Oženilo se je 34 parov. Najvekšo brigo majo g. plebanoš, ne vejo, ka do z vrtankami. A gda si to premislavlejo, kak se jih rešijo, njim ženske odgovorijo: mate gospod perje česati ali seme lūpati? To prvo mamō, to drugo smo že zvršili, — se glasi odgovor. — Te dobro, denejo ženske, vrtankov se ne bojte, že je k strani spravimō z perjom vred. Oboje denemo v vreče, vrtanke v naše, ščesano perje pa v vaše. Pa so se lepo pogodili: — Gostūvanje se slūži po staroj navadi, a vendar se že opaža, da narod spametnejši postanjuje, troši menje kak prle. Potrata je pa šče vsegljeh velika. Gda narod pride do spoznanja, da *eden mali mao* ščista zadostuje za gostūvanje, de vu vrednosti i dūševnoj i gmotnoj bole stao, kak zdaj stoji. — Križa je pa senco vrgla i na naše prakšene pozvačine. Nikam so se vōspovali. Menje jih je, kak jih inda bilo, pa tūdi glasni neso tak kak so inda bili. Inda so se psi malo ne raztrgali, gda so začeli cinglariti z svojimi nešetimi zvonci na rokaj i nogaj pa šče na ramaj, tak so lajali. Letos pa niti zmuveli neso na nje. To pa prej zato, kak sam čūo, naj pokažejo da žalūjejo nad milijonami gladnih i nagih, šterim se nišče ne smili, da se njim bar nema stvar smilūje.

— **Strūkovci.** Pred dvema tjednoma smo zaključili pri nas 3 mesečni gospodinjski tečaj, šteroga je vodila gospodična Terezija Mikužova s pomočjov gospe Barletove. Kak predavatelj so nastopili zdravnik dr. Vučak, živinozdravnik Šerbec i inženir Skubic. Za zaključek je bila prirejena jako lepa gospodinjska razstava. Največ zaslūg za to ma poleg vsej domačinov i srezkoga kmetijskoga odbora, ki je dao 500 Din. podpore, domači rodovniški odsek.

— **Renkovci.** Našega naročnika Litrop Štefana bi preminōči tjeden skoro zadela teška nesreča. Pri podiranju joušja v polanskom logi je edna jouša tak nesrečno spadnola, da se masamo dobromi Bogi zahvaliti, da je ostao živ on pa živina. Tak se je pa zgodila samo menša nesreča pri kolaj brez posebnoga kvara.

— **Novine se znova močno razširjavlejo.** Od vsej strani dobivamo nova naročila pa tūdi tisti par stari naročnikov, šteri so je v začetki toga leta odpovedali, gračūjejo nazaj naši naročniki. Sprevidili so, da so Novine samo po videnju menše, v istini pa majo ravno telko na drobno štampanoga čtenja kak do zdaj, vsebina je pa čiduže bolša.

— **Lipovci.** Na gostūvanju pri Sraka Andraši se je nabralo na misijone 95 Din. Hvalevredno.

— **Mislili na sirote na gostūvanju.** To je bilo pri Horvat Jožefi i Hajdinjak Mariji v Črensovcih, gde so darūvali 40 Din. na Dom sv. Frančiška.

— **Dečica strici.** Dečica pišejo strici pisma i se njim zahvalūjejo za „Marijikin Ograček.“ Pa zednim pridno pošilajo rešitev v gank. Stric do meli preci dela, dokeč njim podobice razdelijo.

— **Koline za sirote.** Na kolinaj pri g. Cigan Jožefi, cestnom nadzorniki v Črensovcih je vrla i goreča nabiratelica za „Dom sv. Frančiška“ Cigan Verona nabrala od gostov na hišo siromakov 130 Din. 25 par. K toj šumi je prišet tūdi eden lagoji puran, šteroga je nakanila darūvati žena g. nadzornika na senje Domi. A da se to ne moglo ešče vršiti, je purana odala i njegovo cenō 56 Din. darūvala za Dom. Priporočamo vsem gospodinjam, da če majo kakše lagoje purane, kokote i drugo živali, ka se je tak najležej rešijo, če je darūjejo za dom sirot.

— **Korovci.** Na gostūvanju Flisar Leopolda i Kūzmič Marije je nabrao snehin brat Kūzmič Mihal 62 Din. za „Dom sv. Frančiška.“ — Molitve siromakov v obilnosti povrnejo nabirati i darovnikom trūd i dare.

— **Naročnikom v Franciji!** Opominamo vas, da ponovite naročnino, ki neste je še. Če to včasi ne včinite, vam liste stavimō. Bili smo dozđaj predobri, na dobro reč smo čakali ceio leto, ar smo mislili, da je vsaki tak pošteni, kak smo mi. Pa vkanilo nas je ne malo, zato ne zamerite, če zahtevamo tisto, ka nam ide. Na porgo za nikoga ne moremo plačūvati tiskarne i poštine, ar nemamo penez. — Uprava.

— **Širitelje!** Vse, ka ste meseca januara naročnine nabrali, jo včasi pošlite notri. Položnice smo vsem poslali. *Nišče ne je izvzeti, vsaki naj se drži določenoga reda i pošle notri vsaki mesec ka nabere, na konci tretjega meseca pa se mora poravnati celi frtao nazaj.* — Uprava.

— **Dužnost naročnikov.** Mesec januar je mino. Plačali smo prek dvejezero dinarov za tisk, ki ste ga v roke dobili. Ste spunili vi tūdi svojo dužnost? *Papir se polletno naprejplačūje, poština vsaki tjeden, tiskarno vsaki mesec.* Vsi, ki ste naročili liste, morate zato bar vsaki mesec plačati deo naročnina, če ne morete vekše šume dati naednok.

— **Mala Polana.** Razglase smo najšli nabite po občini, v šterih se župan zagovarja proti lažam, ki so se razširile med lūdstvom. V razglasi naznanja, da brez vsega duga da prek županstvo. Odgovorimo, da so takši razglasi nepotrebni. Naj župan zaprosi revizijo, ta dožene pravilnost računov, pa se vsakoml zaveže jezik.

— **Trnje.** Goreči so naši Trnarčarje. Sabolski ceh se je odločo, da bo slūžo za svoje kotrige vekše gostūvanje. Pa prinasa je tak velika gorečnost nastanola za to gostūvanje, ka so eden za drugim podpisali 25 Din. za stroške toga nepotrebno-ga gostūvanja. Cerkev nema teliko dohodkov, da bi hoštije izplačala, cehi pa majo penez za gostūvanje. Štero je bole potrebno?! — Trnarčar.

— **150 letnica.** Šošarski ceh v Črensovcih bo letos po risalaj obhajao v Našem Domi 150 letnico svojega obstoja. Za proslavo je veliko zanimanje.

— **V. Polana.** Z gostūvanja sta prišla domo N. zet i N. test. Dobra vola njima niti tū ne odišla, začela sta plesati. Samo ka se je te ples vršo brez muzike i brez nog. Zet je pošteno namlato testū, celo v

oki ga je tak poškodūvao, da po zdravniškom pregledi nega dosta vūpanja, da po bito oko ne bi zgūbilo pogleda.

— **Dobili smo sledeči predlog:** Naj se podvržejo dači na hasek občinskih siromakov vsi tisti, ki drūžijo dugše gostūvanje, kak eden mao. — Prosimo naše drage naročnike naj nam dajo na te predlog odgovor, ka oni mislijo.

— **Zdavanje.** G. Casar Jožef, bivši tajnik posojilnice v Dobrovniki, je bio preminōčo nedelo zdani v farnoj cerkvi v Soboti z gd. Vogrinčič Mariškov. Želemo mladoml pari obilno božega blagoslova. — Na duga leta!

— **„Kraljestvo palčkov.“** To kraljestvo se je prikazalo v šoli v Žižkih, kde je 30 šolske dece igralo na šolskom odri vlogo palčkov i nūdilo prav krasen prizor vsemi občinstvi. Gda de toplo se igra ponovi v „Našem Domi.“

— **Ogrožena moč** prejde nevarnosti škodljivih učinok sunca, vetra, vlage i starosti z dnevnov negov medecinsko očinūjočih obrambnih sredstev, kak so: Fellerova Elsa-pomada za zaščito lica i kože ino Fellerova Elsa-pomada za rast vlasī. Skozi 65 let preizkušene. Za v naprej poslanih 40 Din. se dobi 2 lončka brez dalnih stroškov v Elsafluidtovarni EUGEN V. FELLER, Stubica Donjs, Centrala 146. Savska Banovina.

Od naših v tūjini.

S. Bethlehem. Mladina naših izseljencov je 24. jan. bila po sv. meši sprejeta v društvo „Presladkoga Imena Jezušovoga.“ Isti den večer je pa dala ista prirediti veliko večerjo. Vstopnina za odraščene je bila 26 Din., za deco pa 13 Din. — Vmrila je Tudjan Ivana žena Jula, rojena Barbarič, evangeličanka. — V katoličanskoj fari sv. Jožefa se je narodilo preminōče leto 42 dece, vmrlo jih je 13. hižni zakon sta pa sklenola dva para. Marijina družba ma 90 kotrig, materno društvo 54, podporno društvo sv. Jožefa pa 230 kotrig. V kat. farno šolo hodi 362 dece, štero včijo sestre sv. Frančiška, ki jih je sedem.

MLADINI.

Mladost je samo te vesela, če je poštena.

Mladost je rožica. Ali cvete samo te ta rožica, če je čista.

Mladost je moč. Ali ta moč samo tak dugo trpi, dokeč je mladina trezna.

Mladina rada ma družbe. Hasek nje pa te samo te prinesejo, če se v njih navči: Boga lūbiti, bližnjega poštvati, sebe pa zatajiti.

*

Nad vse hvale vredni zgled irske mladine.

Irci majo svojo državu poleg Anglije. Duga leta so jih mantrali zavolo katoličanske vere Angleži, ali vere nikdar neso zatajili. Stoletja so trpeli, ali ostali so katoličani. V tej strašnih borba za vero pa so spadnoli v eden veliki greh: navadili so se pila, posebno žganice. Celi narod je pio i bio v nevarnosti, da postane mlačen v borbi za vero. Zato je cerkev začela oster boj proti pijanstvi i je zmagala. Z treznostjov je pa prišla tūdi slobočina. Svetovna bojna je prinesla Irskoj slobočino, ma svojo državu, svoj parlament. V toj srečnoj državi majo poldrugl milijon abstinentov, to je takših junakov, ki se alkoholne pijače: vina, žganice, piva itd. ne teknejo. Ne čūdo, če lada mir v državi i če cvete versko življenje. *Mladina do 21. leta starosti ne košta alkoholne pijače.*

Zadružno gospodarski tečaj

se vrši v Soboti z daj v nedelo 14. februara v hotelu Faflek, v staroj kavarni. Predavao bode g. Vladimir Pušenjak i drugi odlični predavatelji. Tečaja se vdeležijo vsi zadruhari v našoj krajini kak tudi prosvetni delavci. Začetek ob 9. vori zajtra.

Mohorske knjige

se naročijo lahko tudi v Kmečkoj posojilnici v Soboti. Ne zamudimo prilike dobiti za 20 Din. 6 lepi knjig.

mečka posojilnica v Soboti

pravle posojila tudi obrtnikom na obrtne liste.

Lüdska knižnica v Martinišči.

V Martinišči v Soboti se je ustanovila javna ljudska knižnica, ki bo za javnost odprejta od 14. t. m. vsakšo nedelo od 9. do 12. vore i od 2. do 4. vore popoldne. Knjige se izposodijo pod sledećimi pogoji: a) Izposojevalna doba trpi 14 dni; b) Odškodnina za vsakšo posojeno knjigo je Din. 1.—; c) Što knjigo precij poškoduje ali pa zgubi, plaća odškodnino.

Dnevne novice.

Potres. Na otoki Kuba je bio veliki potres. Tretjina mesta Santiagu je porušena. Mrtvih je do 1500.

Alkohol ga je vmoro. Berlingera oštaraša sin pri sv. Martini poleg Vurberga se je zagiftao z alkoholnimi pijaćami i ga je mariborska rešilna postaja mogla pripelati v bolnišnico.

Junakinja. V Krškom žive sirota Arnšek Alojzija. Let ma že 91. V tej dugih letaj je vno go pretrpelá, najveć siromaštva i betega. Dvajseti let pa je že tudi slepa. Pa vu vseh tej nevolaj je ostalo mirna, Bogi vdana, ar jedno opravilo, štero more zvršavati, jo nad vse krepí. To opravilo je sveti rožni venec. Po noći i po dnevi ga moli, jezere i jezere ga je že zmolila i sprosilá vno go milosti ta sirota nesamo svojim dobrotnikom, nego celomi sveti. I na njo lejko obraćamo reći sv. Pisma „Tisti siromak je krićao i Bog ga je poslühno.“ Takših sirot molitve rosijo blagoslov na zemlo, zato pa morajo biti po božoj zapovedi bogati smileni do njih.

Vučenjak svetnik. Velikoga vučenjaka srednjega veka Alberta Velikoga, rodóm Nemca, so sv. Oća za svetnika proglasili. Svetnik je živo v dominikanskom redi. Z daj so prenesli njegovo sveto telo v cerkev v Kölni. Slovesnosti se je vdeležilo već stojezer ljudi.

Sfalilo je, zato je vujšo. Beogradsko „Vreme“ poroća, da se je betežnoga naredo blagajnik vojnoga ministerstva. Po pravici pa ne bio betežen, nego je pobegno. Gda so za to zvedli njegovi naprepostavljeni so blagajno ministerstva pregledali i najšli, da menka ž nje nad milijon Din. Dragomir Milanović blagajnik je zavolotoga pomenklaja potegno bogsive kam. Blagajnika Čedo Milovanovića so zgrabili i najšli pri njem v kufri v Kraljevici milijon pa dvejezero dinarov. Zapravo je samo 70.000 Din. Z kúpilom autoja i drugi reći, štere dajo nazaj trgovcom, tej pa peneze državi.

NEDELA (v posti prva.)

Vu onom vremeni, pelani je Jezuš vu püstitno od Däha, ka bi se skušavao od vruga. I gda bi se posto štirideset dni i štirideset noći, teda je

zagladio. I pristopivši skušavec, pravo je njemi: či si Sin Boži, povej, naj eto kamenje krüh postane, ki odgovoreći pravo je: pisano je: ne žive z samim krühom človek; nego z vsakov rećjov, štera shaja z vüst Boži. Teda ga je gori vzeo vrug vu sveti Varaš i postavio je njega na Cerkvni vrh i pravo je njemi: či si Sin Boži, püsti se doli. Ar je pisano: ka je Angelom svojim zapovedao od tebe i na roke vzeo tebe, da morebiti ne vdaríš vu kamen noge tvoje. Veli njemi Jezuš: pa je pisano: ne boš skušavao Gospodna Boga tvojeja. Pali je gori vzeo njega vrug na breg kroto visoki i pokazao je njemi vsa kralstva sveta i njih diko i pravo je njemi: Eta vsa tebi dam, či pokleknošš mene molo bodeš. Teda veli njemi Jezuš: odidi šatan; ar je pisano: Gospodnoga Boga tvojeja boš molo i njemi samomi slüžo. Teda je ostavo njega vrug: i ovo Angelje so pristopili i dvorili so njemi. (Mat. IV.)

Pokora. (Paolo Segneri.)

Šaul neide i za nikšega drugoga zroka volo vö, kak samo naj par osličkov poišće, štere je oća zgübo; a da se pa i on pobriga, ka napravi? Ka vse ne prestane? Ka vse ne proba? Te mi vervali? Ne samo, ka prelazi brege, ka preišće pola, ka nevtrüdlivo prebeži već varašičkov, nego nema nikšega pomisleka, ka ne bi poiskao gor ešće vugodnoga proroküvališća ali ednoga proroka ka ne bi opitao; pa on se ne obraća na ednoga navadnoga proroka, nego na najglasovitnejšega, na najvećšega, na samoga Šamuela: „hodimo k proroki.“ Ka mi na to odgovorite dragi poslušalci? Smete misliti, ka se vi brigade za svoje zveličanje, gda v tak velikom dugovanji niti za tanać ne pitate, niti niednoga vplivnoga človeka si za tanaćnika ne zvolite, niti z vućenim človekom ne gućite!? Sv. Lukać pripovedavle, da tisti poslušalci, štere so predge sv. Ivana genole, so se strsnoli i so začeli skrbeti za svoje düše i so se nakanili, da ga magari v pekli ešće gorpoišćejo i pitajo: „Ka nam je zato vćinüti?“ (Luk. 3—14.) Ta so šli carinarniki i so ga pitali: „Ka nam je vćinüti?“ Ta so šli celo ešće vojaki pa šće tej so ga skrbivo opitali: „Ka nam je vćinüti?“ Vi pa, spoznajte pravico, doz daj neste ešće nikoga pitali: „Ka dobroga moram vćiniti, ka dosegnem večno življenje?“

Delavske zadeve.

Delavci se zavedajo, da je zadrüga Delavski dom za nje važna ustanova i se priglašajo od vseh krajov, tak so se dosega mao priglasili iz Trdkove, Ganćan, Beltinc, Sela, Cankove, Fokovec, Pećarovec, Kúpšinec. Prićaküjo se tudi drugi, šteri se doz daj šće neso priglisili da to kem prvle vćinüjo. Delež i pristopnina je vsvküper samo deset dinarov to je pa ne dosta i ne telko da eden delavec nebi zmogo toga, če gli je kriza. Vsakši šteri pristopi k zadrügi i plaća 10 dinarov postane kotriga zadrüge i postane deležen tudi zadrüžnih pravic, štere zvün zadrüge nikdar nede dosegnö. Delavci ne zamüdite, ar je to za vsakoga jako važno. Delavski dom, r. z. z o. z. v M. Soboti. (Delavci želejo znati, ka je z državnov podporov, gda i kak se izplaća. Vr.)

Lepi zgled so dali gospodje na poslovilnom večeri g. Fr. Ramovša, pri šteroj priliki so nabrali dare za Delavski dom. Darüvali so: Puncer 11, Ramovš 10, Nišelvic 10, Drugović 10, Šonbel 10, Benković 10, Krančić 10, Flisar 10, Šinkovec 3 i upravnik velepos. v Dol. Lendavi 20 dinarov. Vküper je bilo nabrano 104 Din. Ti dari dokazüjejo da je pitanje delavskoga doma najšlo čüt dobroga dela pri vsej dobri srcaj, štera poznajo siromaštvo i nevolö delavcov v Slov. krajini.

Želemo, da bi toj važnoj ustanovi bili vsi gospodje tak nakloujeni i jo z vsemi moćmi podpirali, pa tak pomagali delavcom kemprvle zadobitt primerno zavetišće, naj nebi bili i nadale izpostavljeni mrazi, a la gojemi vremeni na cesti. Zadrüga Delavski Dom se vsem plemenitim darüvalcom pravlepo zahvalüje, gospodi Ramovši, kak svojim bivšemi tajniki pa žele na njegovom novom mestu vno go sreće i blagoslova.

AGRARNE ZADEVE

Razlaga agrarnoga zakona.

70. §. Te paragraf je jako važen. Gući od tistih, ki majo već zemle, kak njim ide. Če šteri interesent ma već zemle, kak ide na njegovo ime, najmre na familijo, tisti zgübi vso njemi podeljeno zemlo. Potem pravi še zakon, ka če je do već zemle prišo z tem, ka je vkanljivo postopao, potem šće spada pod kazenski zakon. Naša zadruga je zahtevala, da se te paragraf spravi notri v agrarni zakon. Prle ga najmre ne bilo v načrti. Vno go krivic de se dalo po tom paragrafi popraviti, kde so istinske krivice. Vse ne je najmre krivica, zakojvölo se narod pritožava.

Drva agrarne zadrüge. Agrarna zadruga z daj seka drva v svojih šumaj. Drv bode okoli petjezero metrov. Ar so se naši člani javili, da bi radi kúpili drva, njim naznanjamo, da si je morejo naroćiti, kelko si jih želejo. Naj vsaki naznani, kakša šće meti; so búkova, gabrova i jaušova. Teh zadnjih je najmenje. Najveć je búkovih i gabrovih drv. Drva so prvoklasna. Metri so sklajeni 120 cm. visoko. Zadrugarom da zadruga pri metri precejšen popüst proti cenam, ki so v dotičnom kraji, kde stanüjejo. Ki si želejo drva sami domo spravlati, pa je itak poceni dobijo, ar najveć stane voznina. V vsakoj občini naj se spišejo vküp zadrugari i naj nam odposlanci naznanijo, keliko drv i kakša bi potrebüvali i naj z ednim naznanijo kakša je cena drvam takšim kak je naraćajo v njihovom kraji. Mi njim potom odgovorimo, keliko falej njim je damo. Do 15. marca naj si vsaki premisli i po poslancl sem javi. Ki se nete pravočasno javili, zamüdite i odpelajo drugi drva, ki so se prle javili. — Naćelstvo.

Pošta.

Škaper T. Dollč. Poslano nikaj ne košta. **Titan Fr. Krog.** Obračun je dober, samo kak smo vam že lani javili 5 Din. dajte nazaj, če neste ešće Kous Števani i teliko menje nam pošlite. — **Vogrinić Anton Cankova.** Naj Jauk Karol izroći upraví odrezek položnice, štero je dobo, gda je dao gor peneze, pa nam to javi, ka mo je gorskali. **Lük J. Domajinci.** V tiskarni smo znova naroćili kalendara. **Teš.** Sedež je šće v Maribori, srezko naćelstvo, levi breg. **Grah Marija Bekovci.** Najlepša hvala za gorećnost. Ka so vam nešteri bogatejši protigućali i ka so si siromacje bole naroćili dober tisk, je stara reć. Kristuš je pravo od siromakov, ka je takših nebesko kralstvo. Pa med bogatij je tudi dosta dobrih, darovitnih ljudi, samo par nespametnih skopačov njim sramoto dela. Tak je v vsakoj občini. **Saković Ivan Zenkovci.** Veseli nas, ka preštimate našo brigö. Kalendar i „Pripravo“ smo vam naroćili v tiskarni. Na lansko leto mate še 10 Din. duga. **Žiljek M. Žekovci.** Prošeno po pošti poslali. Znana reć je, ka je sveta plaćilo za dobrote nezahvalost. Tem bole nas pa bo obdelo Bog, ki nikaj ne pozabi. Če se najde odrašeni sin v šteroj hiši, od šteroga sam oća svedoći, ka Marijinih Listov ne čte, nego je v šakret nosi, je dokaz, ka v tistoj hiši nega vzgoje, ne bogabojznosti. Takša hiša je pred Bekom na pesek zidana.

Dve hiši, kühnja i zraven pripadajoćimi prostorami se od 1. aprila z arenda da. Već se zve v M. Soboti Aleksandrova c. 18

IZDATAK OD Din. 200·-, 100·-, 50·- ili 25·-

može si danas još svatko dozvoliti!

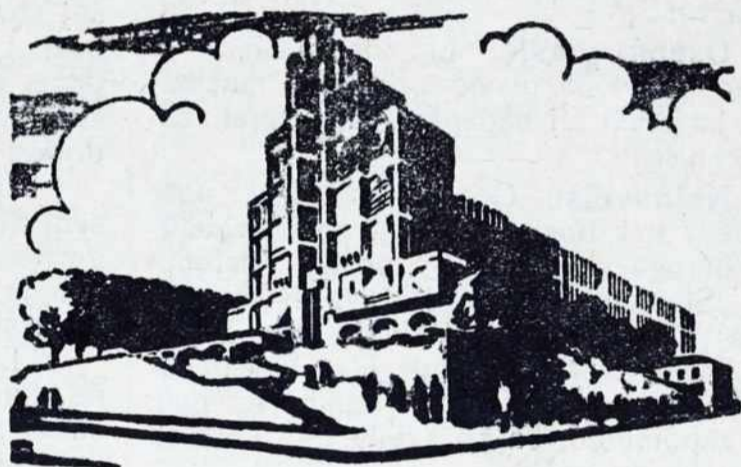
Upravo toliko stoje

cijele, polovine i četvrtine srećaka Dobrotvornog društva Sv. Vinka u Beogradu u svrhu

GRADNJE RIMOKATOLIČKE KATEDRALE U BEOGRADU.

Dinara: 5,000.000·—, 2,500.000·—,
1,000.000·—, 500.000·—, 200.000·—,
100.000·—, 20.000·— i 10.000·—

iznose dobici

ujedinjeni sa sretnim slučajevima — a prema gore navedenim ulozima!

Najmanji riziko! Ogromne mogućnosti dobitka!

Vučenje 1. maja 1932.

Prodaju vrše: vsi župni uredi, kolekture, novčani zavodi, crkvene i društvene ustanove i t. d.

Glavna uprava: BEOGRAD, Ulica Jovana Ristića 20.

Prodajna podružnica: ZAGREB, Tvrtkova ulica 5.

Vsem cenjenim küpcom kmetom,

šterim je potrebno küpiti svinje, se naznanja, da vsaki četrtak odzdaj naprej bode prignanih veliko število svinj na senje v Turnišče.

Županstvo občine Turnišče.

Vesele novine.

Piše Dolenski Marko.

S Kobilja smo dobili sledeči brzjav, to je telegraf: Kobiljančarje vsi ščejo povrčiti svojo ves pa iti na južno, ne vidi se njim najprej to, da je v njuvoj vesi jako kratek den. Ar ves stoji med bregami i zajtra dugo nega sunca gor, večer pa pali rano za goro odide. Zavolo toga se zdaj vsi odpravljajo na južno. — Sirmacije kobiljančarje, ka njim sunce tak hitro za goro ide!

Z Bel . . . ec nam pišejo, kda v toj vesi eden človek v noči pri ništerni hižaj po dveraj ruži. Radi bi znali, zakaj takšo žmetno pokoro opravla, ka more vnoči okoli ljudski dver hoditi, gda si drugi lüdje spanje privoščijo.

Osebni glasje. Liplanski casar je poslao pohvalno pismo gančkim mužikašom, ka rekši tej najlepše znajo igrati žalostne tuše.

Najnovejše. Gda smo že šteli naše novine v tisk poslati, nam je naš naglejüvač, šteroga smo v I . . . poslali, telefonrao: „Stanovnicje te vesi so takši sirmacije, ka pri niednoj hiži nemajo za klanje noža.“ No, pa ka nam gde I . . . ne bi zamerili, ka to stoji odnji v naših novinaj, zato zapomlimo, ka so svinje pa küre za klanje, ne pa noži.

Grozna nesreča! V Soboti so dol s tretjega štoka vrgli ednoga gospoda — krščak.

Prekusnice.

Dobro je povedao! Pek pa mesar sta se srečala. Pek je mesara pitao: „Kde si bio?“ — „V Tvojoj pekariji sam küpo žemlo.“ — „Kde jo pa maš?“ „Tü, v pruslekovom žepi“, je bio odgovor. Peka je sram postalo, pa si je mislo: Čakaj, vej Ti že to nazaj dam! Kda sta se drugoč pali srečala, je mesar pitao peka: „Kde si bio?“ — „V Tvojoj mesnici“. „Ka si pa tam küpo“, ga je dale spitavao mesar. „Bikosko glavo.“ — „Kde pa jo maš“, pita mesar: „Pod svojim krščakom!“ se je veselo odrezao pek, misleč, da je zaverižo mesara za tisto, ka njemi je te prednevi posodo.

Vadlinga. Jožek pa Miškec sta mela jaboka. Jožek: „Miškec vadlajva se! Jaz ti dam to lepo, erdeče jaboko, či te z vedrom vode polijem, pa ti ne boš nikaj moker“. — „Dobro“, je privolo Miškec. Vadlano, včinjeno. Jožek je Miškeca polejao tak, ka se je vse cedilo z njega. Nato pa je mirno povedao: „Vadlingo sam zgübo, jaboko je tvoje.“

Gospodarstvo.

Nova vinarska podružnica v Dolnoj Lendavi.

(Poročilo).

Silna potrebščina je rodila to društvo. Posestniki, ki posedüjajo v lepih dolnjelendavskih gorica svoj vinograde, dozda ne smo meli svoje organizacije, čeravno smo je tü na skrajnom konci države tak močno pogrešali.

Onomi, komi ne so poznane razmere i kraj v Prekmurji, je izraz „dolnjelendavske gorice“ gotovo tüji. Dolnjelendavski srez je ravnina, zvün dobrovniških i dolnjelendavskih goric. Slednje preseka po grebeni državna meja; južna stran bregov pripada Jugoslaviji, severna pa Madžarskoj. Na našoj strani so krasne vinorodne lege, v vzožji goric pa vrejeno mestece Dolnja Lendava, nad njov pa se ponosno vzpenjajo strmi vinogradi. Celoküpen vtis je tako spodoben Mariborskoj Kalvariji.

Gospodarje teh vinogradov so bili svoj čas razni veleposestniki, dnes pa so gorice že razdeljene pa je majo v posesti kmetje skoro iz celoga okraja. Vinogradov v dolnjelendavskih gorica je nad 800 ha.

Lendavsko vino še nej znano, čeravno mamö tü odlične vinske lege i pridelavamo tü pa tam tüdi dobrovrstna vina. Zavolo toga je tüdi menši promet z našimi vinami; cene pa izredno nizke (1—3 Din.). Ar se vino ne more spraviti v promet, si vinogradniki pomagajo s točenjom vina pod vejov. Vinogradništvo, posebno pa kletarstvo, je šče jako zaostalo. Vinarstvi se po bojni nej posvečalo vnogo pazke. Zavolo toga so se tü razširile slabe vinske sorte, ki so pokvarile dobro ime dolnjelendavskih vin. Z izboljšanjem vinogradništva bi mogli tüdi mi pridelavati dobrovrstna vina pa se kosati z ostalimi vinskimi okoliši.

Vinarska podružnica ki se je vstanovila dne 13. decembra 1931. za celi dolnjelendavski srez, si je zadela kak glavno nalogo intenzivno pospešüvanje vinarstva.

Na občnom zbori je bilo navzočih nad 200 vinogradnikov, potem g. kletarski načelnik v. p. Zabavnik, g. narodni poslanec Hajdinjak Anton, g. ing. Josip Skubic, sres. kmet. ref. v Dol. Lendavi. Na občnom zbori so bili izvoljeni: za predsednika, Stanislav Trojok, za tajnika Štefan Magdič, za blagajnika Matija Varga, za podpredsednika Levašič i Žerdin pa 14 odbornikov. Društvi je taki pristopilo 60 kotrig.

Podružnica ma namen, da vsestranski intenzivno pošpešüje vinarstvo i one panoge kmetijstva, ki so z njim v zvezi, predvsem sadjarstvo. (Dale)

Tržne cene.

Penezi: Sev. Amer. dolar D. 55.75, Canadski dolar D. 38.—, Austrijski šiling D. 7.—, Francuski frank D. 2.18, Talijanska lira D. 2.80, Pengö D. 9.50, Marka 13.—, Uruguajski peso D. 10.—, Argentinski peso Din. 14.—

Živina: biki, jünci i telice Din. 3—5, krave D. 1.50—2.50, teoci D. 7.— svinje, D. 5—7.

Zrnje: pšenica D. 160, žito D. 160, oves D. 160, kukorca D. 140, krumpļi D. 65, ajdina D. 130, proso D. 130, lenovo seme D. 250, grah črešnji D. 20, mešani D. 150.

Krmo: lepo spravleno seno i detelco pa detelceno seme ma k odaji STANKO MIŠKA v Trnji hš. 15.

Dva vajenca takj sprejmem za mizarsko obrt. JOŽEF PETEK mizarski majster Bogojina. 4

Cepljeno trsje na odajo na podlagi Rip. portalis i Göthe 9 prvovrstno: Poščip, Veliki Rizling, Gutedel, Muškatelec, Muškati Silvaner, Specijal, se dobi pri FRANCI SERŠENI, trsničari v Veržeji. Cena za 1 komad 1 Dinar. 3

Posestvo s hišov, približno 4 plüge, njive, sadovnjak i gorice se fal proda. Več se zvedü pri JAKOBI ČREPNJAK, Apače, št. 14. 2

Mašinska peč za mlatca ali mlin 5 HP se fal proda. Več se zvedü pri KARDOŠ KALMANI Lucova, št. 14 p. Gornji Petrovci. 1

Hiša z grüntom zidana, v dobrom stanji i na lepom mestu z najpotrebnejšov gospodarstvoskerjov se fal oda. Opitati pri NOVAK VIKTORA ženi Željezna gora, občina Strigova. 2

NALAGAJTE PENEZE V

HRANILNICO i POSOJILNICO v ČRENSOVCIH,

registrovano zadrugo z neomejenov zavezov,

štera je v lastnoj hiši „NAŠ DOM“. Uradüje vsaki delaven den od 8 do 12 vüre predpoldnevom. **Za hranilne vloge plača intereša 8—8 1/2 %.** Rentni davek plača sama za vse vlagatele i za sebe neobdrži nikše provizije. Pri davanji posojil računa samo 1% upravnih stroškov i to samo ednok, čeravno je posojilo dano na duga leta. **Posojila davle na poroke i tabulacijo na 10%.** NAČELSTVO.